

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТОВІРНОСТІ ОБЛІКОВИХ ДАНИХ У ХМАРНИХ СЕРЕДОВИЩАХ

Активне впровадження хмарних технологій у бухгалтерський облік змінює традиційну парадигму формування, зберігання та обробки фінансової інформації. Перехід підприємств до використання систем класу SaaS забезпечує зниження витрат на IT-інфраструктуру та підвищення мобільності облікових процесів. Водночас зростає загроза втрати достовірності облікових даних, що безпосередньо впливає на якість управлінських рішень і фінансову звітність.

Проблема достовірності у хмарних середовищах має багатовимірний характер: технічний (захист від несанкціонованого втручання, відмовостійкість, контроль версій даних), організаційний (розмежування доступу між користувачами, аудит змін), і правовий (юрисдикційна невизначеність зберігання даних, дотримання принципів конфіденційності за GDPR). Відсутність уніфікованих методик контролю та перевірки облікових даних у хмарі ускладнює аудит і підвищує ризики маніпулювання записами.

У контексті забезпечення достовірності облікових даних у хмарних середовищах (для обліку й оподаткування) доцільно опиратися на міжнародні критерії контролю та стандарти захисту інформації, які задають вимоги до таких аспектів, як безпека, доступність, цілісність обробки, конфіденційність, приватність, audit trail, контроль доступу, контроль змін і юридична доказовість.

Зокрема, професійні організації AICPA разом CIMA сформулювали «Trust Services Criteria» –критерії достовірності даних: безпека, доступність, цілісність обробки, конфіденційність, приватність [0].

Критерії можуть бути використані як основа для побудови методології оцінювання достовірності облікових даних у хмарному середовищі. Наприклад, контроль доступу (безпека), резервне копіювання і безперервність (доступність), верифікація обробки і цілісність записів (цілісність обробки), захист конфіденційних облікових даних (конфіденційність) та приватності користувачів/підприємств (приватність).

Додатково, стандарт ISO/IEC 27018:2025 «Методи захисту персональних даних у публічному хмарному середовищі» встановлює цілі контролю, контрольні заходи та керівництва для постачальників публічних хмарних сервісів [1]. Комбінування TSC AICPA та ISO/IEC IEC 27018:2025 дозволяє сформувати комплексну методологію, орієнтовану на технічні, процесуальні та правові аспекти достовірності облікових даних у хмарному середовищі. Зокрема, перевірка цілісності даних вимагає логування операцій, механізмів відновлення, резервування, контролю змін, що органічно поєднується з вимогами і критеріями ISO/IEC щодо «аудиторського сліду» та доказовості обробки ПІІ.

З наукового погляду постає необхідність розробки методології оцінювання достовірності облікових даних у хмарних системах, що враховує параметри надійності джерела, механізми шифрування, резервного копіювання, журналів змін і автоматизованих алгоритмів верифікації. Перспективним є використання технологій блокчейну для забезпечення незмінності облікових записів та штучного інтелекту для виявлення аномалій у транзакціях.

В українських реаліях додатковим викликом залишається обмежений рівень нормативного врегулювання хмарного зберігання бухгалтерських даних, що не дозволяє повною мірою гарантувати їх юридичну доказовість. Тому подальші дослідження мають бути спрямовані на створення концепції «надійного хмарного обліку», яка об'єднає технічні, правові та методичні інструменти забезпечення достовірності облікової інформації в цифровому середовищі.

Розвиток хмарних технологій радикально трансформує систему бухгалтерського обліку, створюючи нові можливості для автоматизації, аналітики та інтеграції, але водночас породжує суттєві виклики щодо забезпечення достовірності облікових даних. Традиційні підходи до контролю якості інформації втрачають ефективність у середовищі, де обробка й зберігання даних відбуваються поза межами підприємства. У таких умовах достовірність облікових даних слід розглядати як результат дії комплексної системи технічних, організаційних і нормативних заходів, що забезпечують цілісність, своєчасність, доказовість і відтворюваність інформації. Таким чином, хмарна бухгалтерська система має бути не лише інструментом автоматизації, а й елементом довіреної цифрової екосистеми, де дані відповідають критеріям достовірності, встановленим міжнародними стандартами.

Список використаних джерел

1. ISO/IEC 27018:2025. ISO. 2025. URL: <https://www.iso.org/standard/27018>
Secureframe. 2025 Trust Services Criteria for SOC. URL: <https://secureframe.com/hub/soc-2/trust-services-criteria>.